DOMSTOLENS DOM (anden afdeling)
7. oktober 1985 *

I sag 163/84

angående en anmodning, som Bundesfinanzhof i medfør af EØF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag

Hauptzollamt Hannover,

støttet af

forbundsfinansministeren, Bonn, som intervenient,

mod

Telefunken Fernseh und Rundfunk GmbH, Hannover,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af pos. 85.15 i den fælles toldtarif,

har

DOMSTOLEN (anden afdeling)

sammensat af afdelingsformanden O. Due, dommerne P. Pescatore og K. Bahlmann,

generaladvokat: M. Darmon
justitssekretær: ekspeditionssekretær H. A. Rühl

efter at der er afgivet indlæg af:

— sagsøgte i hovedsagen, Telefunken Fernseh und Rundfunk GmbH, ved advokat B. Bott, Karben,

— Den franske Republiks regering ved J. C. Antonetti, generalsekretariatet for det interministerielle udvalg for spørgsmål vedrørende det europæiske økonomiske samarbejde, som befuldmægtiget,

* Processprog: Tysk.

— den italienske regering ved J. M. Braguglia, avvocatura dello Stato, som befuldmægtiget,

— Kommissionen for De europæiske Fællesskaber ved Ch. Bail, Kommissionens juridiske tjeneste, som befuldmægtiget,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 26. september 1985,

afsagt følgende

DOM

(Sagsfremstillingen udelades)

Præmisser

1 Ved kendelse af 8. maj 1984, indgået til Domstolen den 27. juni 1984, har Bundesfinanzhof i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af pos. 85.15 i den fælles toldtarif (herefter benævnt FTT).

2 Spørgsmålet er blevet rejst under en retssag mellem Hauptzollamt Hannover (herefter benævnt sagsøgeren i hovedsagen) og Telefunken Fernseh und Rundfunk GmbH Hannover (herefter benævnt sagsøgte i hovedsagen) vedrørende tariferingen af kombinerede radiomodtagere, pladespillere og kassettebåndoptagere (herefter benævnt trekombinationer) og højttalere indført fra Japan af sagsøgte i hovedsagen.

3 Varerne blev frembudt til toldbehandling i kartoner, der hver indeholdt en trekombination og to højttalere, mens varerne på de fakturaer fra de japanske leverandører, der var vedlagt toldangivelserne, bl.a. var beskrevet således: »Telefunken Music Center 3022 BF, ... complete with two speaker boxes...«.

4 Under den mundtlige forhandling har Kommissionen fremlagt en teknisk beskrivelse, som anvendes ved salg af de pågældende apparater, og hvoraf det fremgår, at de tilbydes detailhandlere og forbrugere som et samlet hele.

5 Vedkommende toldsted henførte alle varerne under pos. 85.15 i FTT (sendere og modtagere til radiofoni, herunder modtagere kombineret med lydoptagere eller lydgengivere) og opkrævede told i overensstemmelse hermed.

6 Efter forgæves at have indgivet administrativ klage anlagde sagsøgte i hovedsagen sag ved Finanzgericht Hamburg med påstand om særskilt tarifering af højttalerne under pos. 85.14 i FTT (mikrofoner og stativer dertil; højttalere; elektriske lavfrekvensforstærkere) for derved at opnå en tilsvarende nedsættelse af tolden.

7 Da Finanzgericht Hamburg gav sagsøgte i hovedsagen medhold, indbragte sagsøgeren i hovedsagen, støttet af forbundsfinansministeren som intervenient, afgørelsen for Bundesfinanzhof, som for at afgøre sagen forelagde Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

» Skal den fælles toldtarif fortolkes således, at en kombineret radiomodtager, pladespiller og kassettebåndoptager, som frembydes til toldbehandling sammen med to højttalere, der er bestemt til anvendelse sammen med trekombinationen, falder ind under pos. 85.15 i den fælles toldtarif som én vare?«

8 I forelæggelseskendelsens grunde bemærkede Bundesfinanzhof, at de omtvistede varer ikke nødvendigvis skal henføres under samme toldposition, blot fordi de er frembudt til toldbehandling sammen. En særskilt tarifering er tværtimod kun udelukket, når det følger af den fælles toldtarif, at trekombinationen og højttalerne tilsammen tariferingsmæssigt skal anses for én vare og derfor kun kan henføres under én position.

9 Bundesfinanzhof fastslog, at trekombinationen og de to højttalere ikke udgør en kombineret maskine i den i bestemmelse 3 til afsnit XVI i den fælles toldtarif anvendte betydning, men rejste herefter spørgsmålet, om begrebet »funktionel

enhed«, jfr. nr. 63 i de tyske forklarende bemærkninger til TSR-nomenklaturen vedrørende afsnit XVI, kan påberåbes i den foreliggende sag.

10 Bundesfinanzhof udtalte i denne forbindelse, at Domstolen ikke blot havde anerkendt dette begreb i dommene af 15. december 1977 (Fuss, 60/77, Sml. s. 2453) og af 9. februar 1984 (Metro, 60/83, Sml. s. 671), men at den ligeledes havde fastslået, at de forklarende bemærkninger til TSR-nomenklaturen kan anses for et gyldigt middel til fortolkning af den fælles toldtarif. Ifølge Bundesfinanzhof må en hensyntagen til de forklarende bemærkninger imidlertid forudsætte, at disses normative indhold kan udledes direkte af selve toldtariffen, der alene udgør den retsnorm, der er undergivet retslig prøvelse. Herefter kan begrebet »funktionel enhed« kun anvendes, hvis man går ud fra, at det allerede er anvendt i den fælles toldtarif. Som eksempel herpå henviste Bundesfinanzhof til den almindelige tariferingsbestemmelse 2 a), 2. pkt., eller bestemmelse 3 til afsnit XVI i den fælles toldtarif.

11 For så vidt angår begrebet »funktionel enhed«, bemærkede Bundesfinanzhof herefter, at ifølge de forklarende bemærkninger foreligger der kun en sådan enhed, når de særskilte »komponenter«, som en maskine eller et apparat består af, »er bestemt til at arbejde sammen og udføre en klart defineret enkeltfunktion, som er beskrevet i en position i kap. 84 eller, oftere, i kap. 85«.

12 Ifølge Bundesfinanzhof taler Domstolens dom i sag 60/83 snarere for den opfattelse, at højttalerne ikke er dele af en enhed og heller ikke sammen med trekombinationen udfører en enkelt, fælles funktion, da de kan anvendes særskilt. Ifølge Bundesfinanzhof afviste Domstolen, at der forelå en funktionel enhed i et tilfælde, hvor en af de varer, der kom i betragtning som bestanddel af en funktionel enhed, kunne anvendes til andre funktioner end den, som alle bestanddelene kan udføre i fællesskab.

13 Bundesfinanzhof tilføjede, at såfremt trekombinationen og højttalerne skal anses for en enhed, kan varerne imidlertid ikke henføres under pos. 85.14, da der netop ikke foreligger dele til maskiner i den i bestemmelse 2 til afsnit XVI i FTT forudsatte betydning, således at en tarifering efter litra a) i denne bestemmelse altså heller ikke kommer i betragtning. Bundesfinanzhof udledte herefter af Domstolens praksis, navnlig ovennævnte dom af 15. december 1977 i sag 60/77 og dom af 29. maj 1979 (Imco, 165/78, Sml. s. 1837), samt af de forklarende bemærkninger

til TSR-nomenklaturen vedrørende afsnit XVI, at der ikke foreligger en funktionel enhed alene af den grund, at enhedens bestanddele frembydes som sådanne til toldbehandling.

Den retlige baggrund for sagen

14 Pos. 85.15 A III omfatter

»A) Sendere og modtagere til radiotelegrafi og radiotelefoni; sendere og modtagere til radiofoni og fjernsyn (herunder modtagere kombineret med lydoptagere eller lydgengivere) samt fjernsynskameraer:

...

III. Modtagere, også kombineret med lydoptagere eller lydgengivere:

a) Til radiofoni, radiotelegrafi og radiotelefoni, til anvendelse i civile luftfartøjer

b) I andre tilfælde:

1) ...

2) Andre varer«.

15 Pos. 85.14 lyder således:

»85.14 Mikrofoner og stativer dertil; højttalere; elektriske lavfrekvensforstærkere«.

16 Bestemmelse 2 a til afsnit XVI i FTT bestemmer, for så vidt andet ikke er fastsat i en række andre bestemmelser, at

»dele, der er særlig nævnt i en af positionerne i kap. 84 eller 85 (bortset fra pos. 84.65 og 85.28), tariferes i den pågældende position, uanset hvilken maskine de er bestemt til«.

17 Bestemmelse 3 til samme afsnit lyder således:

»Når andet ikke er bestemt, tariferes kombinerede maskiner, der består af to eller flere maskiner, der er sammenbygget til en enhed, samt maskiner, der er indrettet til at udføre flere funktioner (komplementære eller alternative), efter den pågældende kombinations eller maskines hovedfunktion.«

18 De forklarende bemærkninger til TSR-nomenklaturen vedrørende afdeling XVI indeholder følgende bestemmelse (bestemmelse 2 til afsnit XVI):

» Medmindre andet følger af punkt I i bestemmelserne til dette afsnit... tariferes dele til maskiner... efter følgende regler:

Dele... som er af den art, der sædvanligvis anvendes til en bestemt art maskine eller til flere maskiner henhørende under samme position (herunder maskiner henhørende under pos. 84.59 og 85.22), tariferes i samme position som de pågældende maskiner ...

Dele, der er særlig nævnt i en af positionerne i kap. 84 eller 85 (bortset fra pos. 84.65 og 85.28), tariferes i den pågældende position, uanset hvilken maskine de er bestemt til.«

19 Det fremgår af ovennævnte forklarende bemærkninger (nr. 63) vedrørende »maskiner, apparater eller redskaber, der kan udføre flere funktioner, ... samt kombinerede maskiner«, at den nævnte bestemmelse 3 til afsnit XVI

»[ikke] anvendes..., hvor maskiner, apparater eller redskaber består af særskilte komponenter, der er bestemt til at arbejde sammen og udføre en klart defineret enkeltfunktion, som er beskrevet i en position i kap. 84 eller, oftere, i kap. 85 ...«

20 Bestemmelse 3 i de almindelige tariferingsbestemmelser vedrørende nomenklaturen i den fælles toldtarif lyder således:

»I de tilfælde, hvor henførsel under to eller flere positioner kan komme på tale, gælder følgende:

a) En position med mere specificeret varebeskrivelse skal foretrækkes for positioner med mere almindelig varebeskrivelse.

b) Skønnes den foran under a) nævnte regel ikke tilstrækkelig vejledende ved tariferingen af blandinger og sammensatte varer, bestående af forskellige materialer eller forskellige bestanddele samt varer i sæt, tariferes de pågældende varer, som om de bestod af det materiale eller den bestanddel, der er karaktergivende, for så vidt udøvelsen af et skøn herover forekommer mulig.

c) ...«

21 Sagsøgte i hovedsagen, den italienske og den franske regering samt Kommissionen har afgivet indlæg i sagen.

22 Sagsøgte i hovedsagen har gjort gældende, at trekombinationen og højttalerne kun skal henføres under samme position, såfremt de kan betragtes som én vare, og ikke blot fordi de samtidig frembydes til toldbehandling. Trekombinationen og højttalerne udgør ikke »en funktionel enhed«, jfr. ovennævnte forklarende bemærkninger (punkt 63) vedrørende afsnit XVI, fordi højttalerne som følge af udviklingen af den moderne stereoteknik ikke længere udgør en del af modtagerapparatet, men må anses for selvstændige apparater, som kan anvendes mere generelt, og som derfor er selvstændige varer i FTT's forstand.

23 Sagsøgte i hovedsagen har yderligere gjort gældende, at den her foreliggende situation svarer til den, som var genstand for Domstolens ovennævnte dom af 9. februar 1984 i sag 60/83, hvori den fastslog, at et produkt, som på indførselstidspunktet består af flere dele emballeret hver for sig i samme papkasse, ikke kan anses for en funktionel enhed, når en af bestanddelene kan anvendes »uafhængigt af de andre bestanddele og til andre funktioner end dem, som alle bestanddelene kan udføre i fællesskab.« Den funktion, der skal sikre, at elektromagnetiske bølger gøres hørlige, kan nemlig ligeledes udføres af andre apparater — f.eks. en båndoptager — og en radiomodtager i FTT's forstand er ikke kendetegnet ved, at den kan aflyttes over direkte tilsluttede højttalere.

24 Den italienske regering har anført, at højttalerne bør tariferes særskilt under pos. 85.14 i FTT, selv om de skal anvendes sammen med trekombinationen, da de

udtrykkeligt omfattes af denne position og ikke er bestanddele af modtagerapparater eller kombinerede apparater. Begrebet »funktionel enhed« kan ikke anvendes, da højttalerne ligeledes kan anvendes med apparater af en anden type end den trekombination, som de indføres med, mens dette anlæg selv uden højttalere kan udføre visse selvstændige funktioner.

25 Den franske regering har for det første anført, at begrebet »funktionel enhed« ikke kan anvendes i den foreliggende sag, da det pågældende materiel, som frembydes samlet til toldbehandling i én emballage, udgør et sæt. Da trekombinationen er karaktergivende for den samlede vare, må sættet i medfør af den almindelige tariferingsbestemmelse 3 b) vedrørende nomenklaturen i den fælles toldtarif henføres under pos. 85.15 A III.

26 Kommissionen har understreget, at begrebet »funktionel enhed« ikke forekommer i FTT's tariferingsbestemmelser, men at den almindelige tariferingsbestemmelse 2 a) samt bestemmelserne 2 b) og 3 i FTT's afsnit XVI begrunder, at der anlægges et funktionelt synspunkt, som ligeledes bør gælde ved fortolkningen af de i positionerne anvendte begreber, således at begrebet »funktionel enhed« kan påberåbes i den foreliggende sag ved fortolkningen af en position i kapitlerne 84 og 85.

27 Med hensyn til trekombinationen og højttalerne har Kommissionen gjort gældende, at de udgør en sådan funktionel enhed, da de netop sammen udfører den funktion, som er anført i pos. 85.15 A III. Dels er det ikke muligt at gengive lyden uden højttalere, og trekombinationen er derfor ikke komplet. Dels kan højttalerne ikke udføre andre funktioner end at gøre de impulser, der tilføres radiomodtageren, pladerne eller lydbåndene, hørbare. Det forhold, at bestanddele af en funktionel enhed i givet fald ligeledes kan anvendes til andre formål, er irrelevant, for så vidt de ikke kan udføre en funktion beskrevet i en anden position og frembydes til toldbehandling i en fælles emballage, hvori de sendes på markedet.

28 Yderligere deler Kommissionen den forelæggende rets opfattelse, hvorefter bestemmelse 2 a) til FTT's afsnit XVI ikke finder anvendelse, såfremt spørgsmålet

vedrørende den funktionelle enhed besvares bekræftende, da trekombinationen blev frembudt til toldbehandling med højttalerne i en fælles emballage.

29 Under den mundtlige forhandling har Kommissionen subsidiært anført, at hvis Domstolen måtte fastslå, at trekombinationen og højttalerne ikke udgør en funktionel enhed, må de i det mindste anses for varer i sæt, henhørende under pos. 85.15, jfr. de almindelige tariferingsbestemmelser, navnlig bestemmelse 3 b). Begrebet sæt er noget videre end begrebet funktionel enhed og vedrører varer, som samles for at dække et bestemt behov eller udføre en bestemt funktion. I den foreliggende sag er betingelserne opfyldt, fordi trekombinationerne skal sælges med højttalerne, som er fremstillet med henblik på bedst muligt at udføre en bestemt funktion for at dække et bestemt behov. Når varen leveres til forhandleren i en karton, sælges den normalt til kunden som et hele.

30 Det bemærkes først, at det af Bundesfinanzhof forelagte spørgsmål vedrører det særlige tilfælde, hvor en kombineret radiomodtager, pladespiller og kassettebåndoptager og to særskilte højttalere importeres sammen i en fælles emballage for at blive solgt i denne emballage. Det er ligeledes ubestridt, at højttalerne er bestemt til og endog konstrueret med henblik på anvendelse sammen med trekombinationen.

31 Herefter bemærkes, at FTT indeholder en særlig position for højttalere (85.14) og en særlig position for radiomodtagere (85.15). Det skal imidlertid undersøges, om det er muligt at tarifere disse varer under ét enten som en »funktionel enhed«, jfr. nr. 63 i de tyske forklarende bemærkninger til TSR-nomenklaturen, eller som »varer i sæt«, jfr. ovennævnte almindelige tariferingsbestemmelser.

32 For så vidt angår den første mulighed, bemærkes, at ifølge de forklarende bemærkninger (nr. 63) til TSR-nomenklaturen finder bestemmelse 3 i afsnit XVI ikke anvendelse, når en maskine eller et apparat består af særskilte komponenter,

der er bestemt til at arbejde sammen og udføre en klart defineret enkeltfunktion, som er beskrevet i en position i kapitel 84 eller, oftere, i kapitel 85.

33 Det bemærkes imidlertid, at de forklarende bemærkninger skal gøre det muligt at henføre maskiner og apparater, som består af forskellige bestanddele, som er omfattet af flere positioner, under én position, såfremt kombinationen af disse bestanddele er bestemt til at udføre en klart defineret enkeltfunktion, som er omfattet af den pågældende position. De forklarende bemærkninger kan derfor ikke anvendes på det af den forelæggende ret beskrevne produkt, da det er kendetegnet ved, at dets bestanddele omfatter højttalere, som kan anvendes uafhængigt af de andre bestanddele og til andre formål end det, en kombination af samtlige bestanddele kan opfylde.

34 Det forhold, at varerne er bestemt og endog konstrueret til at anvendes sammen, samt at de frembydes til toldbehandling sammen i en fælles emballage, er således ikke tilstrækkeligt til at tarifere dem som »funktionel enhed«, jfr. samme bestemmelse, hvis de kan anvendes særskilt.

35 For så vidt angår muligheden for, at varer, der importeres sammen i én emballage, kan anses for et sæt, jfr. bestemmelse 3 b), kan det fastslås, at begrebet sæt forudsætter, at varerne med henblik på salg indbyrdes er så snævert forbundne, at de ikke blot frembydes sammen til toldbehandling, men at de ligeledes i de forskellige handelsled, navnlig detailsalgsleddet, sædvanligvis udbydes som et hele i en fælles emballage for at dække et behov eller udføre en særlig funktion.

36 En sådan fælles tarifering af forskellige varer som et sæt, jfr. bestemmelse 3, kan i øvrigt kun tages i betragtning, når der foreligger de betingelser, som er fastsat i bestemmelsen, nemlig at henførsel under to eller flere positioner kan komme på tale, samt at ingen position med mere specificeret varebeskrivelse skal foretrækkes for positioner med mere almindelig varebeskrivelse.

37 Den almindelige tariferingsbestemmelse 3 b) finder ligeledes kun anvendelse, når tariferingen ikke kan ske i medfør af bestemmelse 3 a), dvs. når den ikke kan ske under en position med mere specificeret varebeskrivelse, som skal foretrækkes for positioner med mere almindelig varebeskrivelse.

38 Det bemærkes, for så vidt angår den af den forelæggende ret beskrevne vare, at pos. 85.14 ikke indeholder en mere specificeret varebeskrivelse end pos. 85.15, da højttalerne og trekombinationen er pakket sammen i detailemballager med henblik på salg under ét. Der er således tale om varer, som frembydes sammen til toldbehandling med henblik på at dække et bestemt behov.

39 Herefter kan det fastslås, at de omhandlede varer under de her foreliggende omstændigheder udgør et sæt, jfr. den almindelige tariferingsbestemmelse 3 b), og at de derfor skal tariferes, 20 som om de bestod af den bestanddel, der er karaktergivende, nemlig trekombinationen.

40 Det forelagte spørgsmål må derfor besvares med, at en kombineret radiomodtager, pladespiller og kassettebåndoptager, som frembydes til toldbehandling sammen med to højttalere, der er bestemt til anvendelse sammen med trekombinationen, er en vare i sæt, der henhører under pos. 85.15 i den fælles toldtarif, såfremt varerne frembydes i en fælles emballage og udbydes til salg under ét for at dække et bestemt behov.

Sagens omkostninger

41 De udgifter, der er afholdt af den italienske og den franske regering samt af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale domstol, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (anden afdeling)

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt af Bundesfinanzhof ved kendelse af 8. maj 1984, for ret:

En kombineret radiomodtager, pladespiller og kassettebåndoptager, som frembydes til toldbehandling sammen med to højttalere, der er bestemt til anvendelse sammen med trekombinationen, er en vare i sæt, der henhører under pos. 85.15 i den fælles toldtarif, såfremt varerne frembydes i en fælles emballage og udbydes til salg under ét for at dække et bestemt behov.

Due Pescatore Bahlmann

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 7. oktober 1985.

P. Heim
Justitssekretær

O. Due
Formand for anden afdeling